

Český telekomunikační úřad

se sídlem Sokolovská 219, Praha 9

poštovní přihrádka 02, 225 02 Praha 025

Praha 15.12.2017

Čj. ČTÚ-727/2016-603

Na základě rozkladu, který podala dne 10. 11. 2015 obchodní společnost **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, se sídlem **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, IČO **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, podle § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), proti výrokům II. a III. rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu, odboru pro jihočeskou oblast, ze dne 27. 10. 2015 čj. ČTÚ-63 440/2014-633/III.vyř. - VoM, o návrhu obchodní společnosti **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, proti účastníkovi, kterým je paní **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**, ve věci sporu o zaplacení ceny za služby elektronických komunikací a smluvní pokuty za porušení podmínek smlouvy u tel. č. 725 500 415 v celkové výši 8.054,81 Kč s příslušenstvím, vydávám podle § 123 odst. 1 a § 129 odst. 1 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o elektronických komunikacích“), a po projednání v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, toto

rozhodnutí:

- I. Podle § 90 odst. 5 správního řádu se rozklad zamítá a napadené výroky II. a III. rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu, odboru pro jihočeskou oblast ze dne 27. 10. 2015 čj. ČTÚ-63 440/2014-633/III.vyř. – VoM, se potvrzují.
- II. Žádnému z účastníků řízení se náhrada nákladů řízení o rozkladu nepřiznává.

Odůvodnění:

Obchodní společnost **XXXXXXXXXXXXXXXXXX** (dále jen „navrhovatel“), podala podáním doručeným dne 10. 11. 2014 Českému telekomunikačnímu úřadu návrh na zahájení správního řízení ve věci povinnosti odpůrce k finančnímu plnění za poskytnuté veřejně dostupné služby elektronických komunikací váznoucí u tel. č. 725 500 415. Jako odpůrce byla označena paní **XXXXXXXXXXXXXXXXXX** (dále jen „odpůrce“). Návrh byl doložen kopií Specifikace služby XX mobilní hlasová služba, kopiemi neuhrazených vyúčtování služeb a smluvní pokuty a kopií výzvy k úhradě s termínem náhradního plnění.

Navrhovatel požadoval zaplatit dlužné finanční plnění vyúčtované za navazující zúčtovací období od 8. 11. 2012 do 7. 5. 2013 a vyúčtování smluvní pokuty v celkové výši 8.054,81 Kč spolu s úrokem z prodlení v zákonné výši.

Navrhovatel opírá nárok na zaplacení dlužných vyúčtování ve výši 3.054,81 Kč s příslušenstvím a na zaplacení smluvní pokuty ve výši 5.000,- Kč s příslušenstvím o smluvní vztah vzniklý na základě Specifikace služby XX mobilní hlasová služba pro tel. č. 725 500 415 ze dne 19. 11. 2012 (dále též jen jako „Smlouva“). Součástí smlouvy bylo i ujednání o Speciální nabídce, na základě které odpůrce mohl zakoupit zboží či získat služby za zvýhodněných podmínek. Vzhledem k tomu, že odpůrce porušil čl. 13.1 Všeobecných podmínek (dále též jen „VP“), vyúčtoval mu navrhovatel smluvní pokutu ve výši 5.000,- Kč. Způsob výpočtu smluvní pokuty je uveden ve smluvním formuláři.

Po posouzení věci vydal Český telekomunikační úřad, odbor pro jihočeskou oblast (dále jen „správní orgán I. stupně“) dne 27. 10. 2015 rozhodnutí čj. ČTÚ-63 440/2014-633/III.vyř. – VoM (dále jen „rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“), ve kterém vyslovil, že se části návrhu navrhovatele vyhovuje a odpůrce je podle § 64 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích povinen uhradit navrhovateli dlužnou cenu za poskytnutou službu elektronických komunikací ve výši 3.054,81 Kč s příslušenstvím (výrok I.). Části návrhu navrhovatele k uložení povinnosti odpůrci uhradit vyúčtování smluvní pokuty v celkové výši 5.000,- Kč s příslušenstvím správní orgán I. stupně nevyhověl (výrok II.), a to s ohledem na skutečnost, že ujednání o smluvní pokutě bylo obsahem všeobecných obchodních podmínek. Ve výroku III. pak nepřiznal žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení.

Proti rozhodnutí podal navrhovatel v zákonem stanovené lhůtě rozklad, kterým napadl pouze výroky II. a III. rozhodnutí. Namítl, že správní orgán I. stupně nesprávně posoudil ujednání o smluvní pokutě, které je obsaženo v části 7 Specifikace služeb (smlouvy) podepsané odpůrcem, kde je uvedeno, že se odpůrce zavazuje uhradit navrhovateli smluvní pokutu, jež je stanovena v Ceníku a jež v případě tarifu NEON (který měl odpůrce aktivován) činí násobek měsíčního paušálu a zbytku měsíců do konce závazku.

Odpůrce se k rozkladu nevyjádřil.

Správní orgán I. stupně neshledal důvod pro postup dle ustanovení § 87 správního řádu (tzv. autoremedura) a dle ustanovení § 88 odst. 1 správního řádu postoupil správní spis odvolacímu správnímu orgánu spolu se svým stanoviskem.

Podle ustanovení § 129 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích rozhoduje Český telekomunikační úřad spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost na straně jedné a účastníkem, popřípadě uživatelem na straně druhé, na základě návrhu kterékoliv ze stran sporu, pokud se spor týká povinností uložených tímto zákonem nebo na jeho základě.

Podle § 64 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích je účastník povinen uhradit za poskytnutou službu cenu ve výši platné v době poskytnutí této služby. Příslušnost

Českého telekomunikačního úřadu k rozhodování o smluvní pokutě vyplývá i z usnesení zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2008 č.j. Konf 27/2008-7 („o smluvní pokutě za porušení či nesplnění povinnosti vyplývající ze smlouvy rozhoduje ten orgán, který je podle zákona příslušný k rozhodování sporů o porušení povinnosti samotné“).

Podle ustanovení § 123 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích o rozkladu proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně rozhoduje předseda Rady Českého telekomunikačního úřadu (dále jako „správní orgán II. stupně“).

Na základě podaného rozkladu byl v souladu s § 89 odst. 2 správního řádu přezkoumán soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, s právními předpisy, a dále v souladu s § 141 odst. 9 správního řádu správnost napadeného rozhodnutí v rozsahu námitek uvedených v rozkladu.

Předně je třeba uvést, že navrhovatel rozkladem napadl toliko výroky II. a III. rozhodnutí správního orgánu I. stupně. V souladu s § 82 odst. 3 správního řádu nabyl výrok I. právní moci marným uplynutím lhůty pro podání rozkladu.

Správní orgán II. stupně dále uvádí, že dne 1. 1. 2014 nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, přičemž v souladu s ustanovením § 3028 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 3073 tohoto zákona se řídí jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. V tomto případě je věc posuzována dle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (v textu tohoto rozhodnutí též jako „občanský zákoník“), a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“). Není tedy žádný důvod, aby správní orgán II. stupně posuzoval předmět tohoto správního řízení dle jiného právního předpisu, než tak učinil správní orgán I. stupně.

Správní orgán II. stupně se ztotožňuje se správním orgánem I. stupně v tom, že návrhu na zaplacení smluvní pokuty nelze vyhovět, a to především z následujících důvodů.

Vzhledem k tomu, že účastníky dané smlouvy jsou na jedné straně dodavatel (poskytovatel) a na druhé straně spotřebitel, nahlíží se na tuto smlouvu jako na smlouvu spotřebitelskou, jež je upravena v ustanovení § 51a a násl. občanského zákoníku. Základním rysem těchto smluv je nerovné postavení účastníků smluvního vztahu spočívající především v tom, že dodavatel při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své podnikatelské či jiné výdělečné činnosti, a proto takovéto smluvní vztahy vyžadují přísnější právní ochranu ve prospěch spotřebitele jako slabší smluvní strany.

V nálezu sp. zn. I. ÚS 3512/11 Ústavní soud dovodil, že „v rámci spotřebitelských smluv ujednání zakládající smluvní pokutu zásadně nemohou být součástí tzv. všeobecných obchodních podmínek, nýbrž toliko spotřebitelské smlouvy samotné“. Správní orgán II. stupně plně sdílí uvedený názor Ústavního soudu. Smluvní pokuta musí být sjednána přímo

ve spotřebitelské smlouvě samotné, podepsané spotřebitelem (nikoliv tedy v případné další obecné smluvní dokumentaci, jako např. v obchodních podmínkách, ceníku, či jiných dalších dokumentech).

Pakliže Ústavní soud konstatoval, že „*V rámci spotřebitelských smluv ujednání zakládající smluvní pokutu zásadně nemohou být součástí tzv. všeobecných obchodních podmínek, nýbrž toliko spotřebitelské smlouvy samotné (tzn. listiny, na niž spotřebitel připojuje svůj podpis).*“, je toto nutno vykládat tak, že součástí smlouvy samotné musí být ujednání o smluvní pokutě jako celek. Není postačující, pokud součástí smlouvy je pouze část ujednání o smluvní pokutě, jež pak odkazuje na další dokumenty, v nichž jsou stanoveny konkrétní podmínky vzniku nároku na smluvní pokutu. Takové ujednání o smluvní pokutě je pro spotřebitele složité a nepřehledné, což je v rozporu se zásadou poctivosti.

Z „ujednání“ o smluvní pokutě v části 7. Specifikace podepsané odpůrcem, není vůbec zřejmé, v případě porušení jakých povinností vzniká navrhovateli nárok na smluvní pokutu, stejně jako nelze určit výši takové případné smluvní pokuty. Předmětné ujednání zní „*POKUD PORUŠÍM POVINNOST dle smluvních podmínek (v této Specifikaci, Ceníku, PP nebo VP), ZAVAZUJI SE UHRADIT POSKYTOVATELI SMLUVNÍ POKUTU. Smluvní pokuta je stanovena v Ceníku. V případě tarifu NEON činí smluvní pokuta násobek měsíčního paušálu a zbytku měsíců do konce závazku.*“ Pokud by chtěl odpůrce (spotřebitel) zjistit, jaké konkrétní smluvní povinnosti jsou zajišťovány smluvní pokutou, musel by prostudovat mimo jiné i celé Provozní podmínky (PP) navrhovatele a Všeobecné podmínky navrhovatele, a pro určení výše smluvní pokuty i Ceník navrhovatele. Sankční ujednání o smluvní pokutě je tak upraveno roztroušeně v několika dokumentech a vyjeví se v úplnosti teprve spojením jejich ustanovení ve vzájemných souvislostech. Navrhovatel rozčlenil sankční ujednání o smluvní pokutě do několika dokumentů (a nadto v řízení ani nijak nedoložil Všeobecné podmínky, Provozní podmínky a Ceník, se kterými se měl odpůrce údajně seznámit) – takový postup rozhodně nelze považovat za transparentní a souladný se zásadou poctivého obchodního styku, a naopak svědčí spíše o snaze navrhovatele skrýt taková ujednání, která by mohla odradit spotřebitele od rozhodnutí smlouvu uzavřít.

Správní orgán II. stupně setrvává na stanovisku, že kompletní ujednání o smluvní pokutě musí být v těle smlouvy samotné. Jak zákonodárce, tak Český telekomunikační úřad v rámci své rozhodovací praxe pochopitelně připouští existenci obchodních podmínek vedle samotné smlouvy (smluvního formuláře). Vždy je nicméně třeba rozlišovat, jaké povahy a důležitosti je to které smluvní ujednání, aby nedocházelo k začleňování zásadních a pro spotřebitele mnohdy překvapivých (např. typicky právě sankčních) ujednání do obchodních podmínek, ceníku či jiných obdobných vedlejších smluvních dokumentů. Ostatně i v nálezu sp. zn. I. ÚS 3512/11 Ústavní soud konstatoval, že obzvláště všeobecné obchodní podmínky mají obsahovat zejména ujednání technického a vysvětlujícího charakteru.

Pro posouzení nároku navrhovatele na zaplacení smluvní pokuty je v první řadě rozhodné, zda tato byla platně ujednána. V projednávaném případě byla smluvní pokuta (krom části v těle spotřebitelské smlouvy samotné) sjednána s podstatnými ujednáními (jako jsou povinnosti odpůrce, jejichž porušení zakládá nárok navrhovatele na uplatnění smluvní pokuty či výše smluvní pokuty) obsaženými v jiných dokumentech (Všeobecné podmínky, Provozní podmínky, Ceník...) a projednávaný případ se tedy v tomto rysu, rozhodujícím pro posouzení platnosti ujednání o smluvní pokutě, shoduje se skutkovými okolnostmi nálezu sp. zn. I. ÚS 3512/11.

Proto správní orgán II. stupně uzavírá, že závěry z tohoto nálezu se plně uplatní i na projednávaný případ a konstatuje, že v posuzovaném případě bylo ujednání o smluvní pokutě obsaženo z podstatné části i ve Všeobecných podmínkách a dalších dokumentech mimo vlastní tělo smlouvy, a bylo tedy sjednáno neplatně.

Správní orgán II. stupně je nadto toho názoru, že ujednání o smluvní pokutě nebylo formulováno dostatečně určitě, neboť není-li určena konkrétní povinnost zajištěná smluvní pokutou, nelze pak posoudit její přiměřenost k porušení dané povinnosti. Sjednání výše smluvní pokuty pro porušení jakékoliv smluvní povinnosti je neurčité, neboť z tohoto ujednání nelze posoudit přiměřenost výše smluvní pokuty (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 3. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4281/2011).

Správní orgán II. stupně dále poukazuje na právní názor Nejvyššího soudu České republiky vyjádřený v rozsudku sp. zn. 32 ICdo 86/2015 ze dne 28. 2. 2017, vydaném v obdobné věci týkající se jiného poskytovatele služeb elektronických komunikací. V uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud ČR uvedl, že „*Listina, na niž strany připojily svůj podpis, co do smluvní pokuty obsahuje toliko informaci, že „zájemce a XXXXX si pro případ porušení povinností vyplývajících z Účastnické smlouvy sjednávají smluvní pokuty, které jsou uvedeny ve VPST, v podmínkách služby Internet ADSL, v Ceníku služeb nebo v dalších obchodních podmínkách, které jsou součástí Účastnické smlouvy“.* Tvzení žalobkyně, že „už tato formulace je sjednáním smluvní pokuty jako takové“, *neobstojí. Z uvedeného ujednání pro strany nevyplývají žádná konkrétní práva ani povinnosti, není z něj patrné, splnění jaké konkrétní smluvní povinnosti je zajištěno smluvní pokutou v každém z uvedených dokumentů... Jde pouze o odkaz na tři konkrétní dokumenty a na další, blíže nespecifikované obchodní podmínky, „které jsou součástí Účastnické smlouvy“, to vše bez označení konkrétních ustanovení, která se vztahují ke smluvní pokutě. Z textu smlouvy se nepodává, zda jsou ujednání o smluvní pokutě obsažena na více místech všeobecných podmínek a dalších uvedených dokumentů nebo jen v některém z nich. Ze smlouvy nelze zjistit ani to, jaké znění těchto dokumentů (ke kterému datu) bude v případě porušení té které povinnosti použito. Pouhý odkaz v textu smlouvy na ustanovení o smluvní pokutě ve všeobecných podmínkách a v dalších specifikovaných i nespecifikovaných dokumentech vytváří pro spotřebitele překážku pro to, aby se s takovým ujednáním před uzavřením*

smlouvy skutečně seznámil. Jde o ujednání podřaditelné pod ustanovení § 56 odst. 1 obč. zák., neboť v rozporu s požadavkem dobré víry znamená k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, a je proto s ohledem na § 55 odst. 2 obč. zák. neplatné.

Ze všech výše uvedených důvodů nelze nároku navrhovatele na zaplacení smluvní pokuty vyhovět. Správní orgán II. stupně proto výrok II. napadeného rozhodnutí podle § 90 odst. 5 správního řádu jako správný potvrdil.

Jako správný hodnotí správní orgán II. stupně i výrok III. rozhodnutí týkající se náhrady nákladů řízení, neboť odpovídá § 129 odst. 4 zákona o elektronických komunikacích a náhradu nákladů řízení navrhovateli přiznává v poměrné výši dle jeho úspěchu ve věci.

Správnímu orgánu II. stupně není známa a ani ze spisového materiálu nevyplývá skutečnost, že by odpůrci, jako účastníkovi, který byl v řízení o rozkladu plně úspěšný, vznikly v rámci řízení o rozkladu náklady ve smyslu § 129 odst. 4 zákona o elektronických komunikacích. Z tohoto důvodu se náhrada nákladů rozkladového řízení ani jedné ze stran nepřiznává.

Vzhledem k výše uváděným skutečnostem správní orgán II. stupně na základě svého oprávnění podle § 123 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí se podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu nelze odvolat.

Ing. Mgr. Jaromír Novák
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu